

De Recitant

Jaarlijkse uitgave van de Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest

Nummer 40, mei 2025

VOICES
O F Z E E L A N D
Live
met Het Zeeuws Orkest

 Lara van Son <i>singer-songwriter / chanson</i>	 Melissa de Feijter <i>musical</i>	 Julia Metske <i>pop</i>	 Juanita de Potter <i>singer-songwriter</i>
 Manon Bleyenbergh <i>kleinkunst</i>	 Veerle Mersie <i>rock</i>	 Louise Jacobse <i>klassiek / filmmuziek</i>	 Manuëla Carol <i>singer-songwriter / kleinkunst</i>

In dit nummer onder meer:

- Klarinettist Marco van Dulmen
- Voices of Zeeland
- Terugblik het Muziekconcours voor de Zeeuwse Jeugd
- De zomerconcerten
- Muziek is gezond
- Programma 2025-2026

De Recitant is de jaarlijkse uitgave van de Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest

Nummer 40, mei 2025

Adres bestuur Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest /
redactie De Recitant:

Verwerijstraat 14

4331 TC Middelburg

E-mail: vvhzo@zeeuwsorkest.nl

Website: www.zeeuwsorkest.nl/vrienden/

Redactie: Bestuur VVHZO

Bestuursleden Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest:

Alwin Baart, voorzitter

Monique Wagensveld-Heeren, secretaris

Elsbeth Schregardus, penningmeester

Anja Westerterp, algemeen bestuurslid

De jaarlijkse bijdrage voor een lid van de Vereniging is € 22,50 per jaar. Het lidmaatschap voor (echt)paren bedraagt € 30,-. Een hogere bijdrage is altijd welkom.

De contributie kan overgemaakt worden op het rekeningnummer: NL49 ABNA 0832 9667 11 ten name van Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest, onder vermelding van: contributie 2025 en uw naam, postcode en huisnummer.

De Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest, opgericht in 1981, ondersteunt op financiële en praktische wijze Het Zeeuws Orkest.

Voorpagina: flyer Voices of Zeeland

VOORWOORD

U ontving De Recitant enkele weken geleden ook via de mail. De reden daarvoor vindt u op de voorkant van deze editie. Op zaterdag 24 mei vond namelijk in de Zeeuwse Concertzaal in Middelburg Voices of Zeeland plaats, een avond waarop acht Zeeuwse jonge zangers optraden met het orkest. Misschien bent u erbij geweest.

Nu u de papieren versie ontvangt is het concert al achter de rug. Het Zeeuws Orkest mag terugkijken op een geweldig mooie avond, waarbij de zangeressen en het orkest de sterren van de hemel zongen en speelden.

Het Zeeuws Orkest en de Vrienden van het Zeeuws Orkest vinden het belangrijk om op verschillende manieren contact te hebben met jonge mensen door educatie, kindervoorstellingen, het Muziekconcours voor de Zeeuwse Jeugd en door jong talent de kans te geven op te treden tijdens bijvoorbeeld de Nieuwjaarsconcerten. Dankzij de subsidieregeling Impuls Jongerencultuur van de Provincie Zeeland konden acht jonge Zeeuwse zangers op het podium staan met het orkest. Voor de jongeren een geweldige ervaring en het publiek kreeg een mooi en afwisselend programma met

popmuziek, chansons, musicalnummers en klassieke werken. In deze editie van De Recitant leest u meer over deze avond. Ook de Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest, droeg bij aan Voices of Zeeland. Een goede investering in een bijzondere avond maar ook een investering in de toekomst door jonge mensen en Het Zeeuws Orkest met elkaar te verbinden.

En u weet het, de steun van de Vrienden aan Het Zeeuws Orkest in de vorm van financiële middelen, het verzorgen van lunches voor het orkest en bijvoorbeeld het geven van bloemen aan solisten en dirigent zou niet mogelijk zijn zonder uw lidmaatschap van De Vrienden. Dank u wel!

Alwin Baart,
voorzitter Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest.

In dit nummer:

- ♪ In gesprek met klarinettist Marco van Dulmen
- ♪ De muziekkeuze van een vriend
- ♪ Voices of Zeeland
- ♪ Eugen Doga
- ♪ Het Muziekconcours voor de Zeeuwse Jeugd
- ♪ Nieuws van het Zeeuws Jeugdorkest
- ♪ Muziek is gezond
- ♪ Programma 2025-2026
- ♪ Zomerconcerten

Vanwege de symfonische muziek

In gesprek met klarinettist Marco van Dulmen

Omdat Deurne wel erg ver van Domburg ligt en 400 kilometer rijden voor een gesprek van een uur wat veel van het goede is, stelt Marco (1964) voor het interview digitaal te doen. Was ik aanvankelijk nog bang dat spreken via een beeldscherm misschien een beetje afstandelijk zou zijn, dan heb ik me deerlijk vergist in mijn gesprekspartner: meteen begint Marco gezellig te vertellen over zichzelf en zo heb ik al na een paar minuten het idee dat hij eigenlijk tegenover me aan tafel zit in plaats van aan de andere kant van een plat scherm.

Wanneer ik opmerk dat Deurne niet alleen voor mij ver weg is, maar dat dat natuurlijk ook geldt voor hem in verband met zijn werk voor het orkest, steekt hij enthousiast van wal en vertelt dat hij nog in Den Bosch woonde toen hem in september 1989 gevraagd werd of hij een keer wilde invallen in Middelburg. Zo gezegd, zo gedaan. Er woonde ook een contrabassist in Den Bosch met autootje, dus zouden ze samen kunnen rijden. Doordat de contrabas echter ook in het autootje mee moest, kon Marco niet naast de bestuurder zitten, want het grote instrument kon alleen vervoerd worden als het op de bijrijdersplaats lag met de rugleuning naar achteren. Zo zaten de heren dus achter elkaar in de auto met de contrabas uitgestrekt naast hen. Gelukkig kwam er later een grotere auto, want Marco bleef verbonden aan het orkest, toen bleek dat de klarinettiste voor wie hij moest invallen niet terug zou komen.

In 1992 verhuisde hij naar Veldhoven waar hij al werkte aan de

muziekschool. Dat betekende wel dat de afstand naar Middelburg met 30 kilometer verlengd werd tot 180 kilometer. Uiteindelijk verhuisde het gezin naar Deurne waarmee de afstand op 195 kilometer kwam. Gelukkig is hij na 36 jaar wel gewend aan het lange reizen en hoeft hij niet wekelijks naar Zeeland.

Feitelijk is het zo dat de blazers die niet in Zeeland wonen vóór iedere concertserie zo'n zeven keer in drie weken tijd naar Zeeland moeten om te repeteren. In het weekend zijn er dan of op de zaterdag of op de zondag twee repetities. Hij vertelt ook dat dat tot vijftien jaar geleden heel anders was en dat de orkestleden soms hele weekenden kwijt waren aan repeteren en soms zelfs in Zeeland moesten overnachten. Met een jong gezin is dat natuurlijk niet zo prettig.

Elektronisch orgel

Dan wil ik weten hoe hij bij de klarinet is gekomen. Marco legt uit dat zijn grootvader en moeder - als eerste meisje in de harmonie- al klarinet speelden en dat zijn vader in koren zong. Hij was een jaar of zeven toen hij zich aanmeldde voor AMV (Algemene Muzikale Vorming). Na twee jaar AMV besloot hij verder te gaan met elektronisch orgel, een toentertijd heel populair instrument. Uiteindelijk heeft hij met dit instrument zelfs het D-examen (hoogste examen op muziekschoolniveau) gehaald. Door de week speelde hij, als hij bij z'n opa en oma kwam, op de klarinet van opa die hem ook les gaf. Al snel werd hij in Den Bosch lid van een harmonie waar hij ook klarinetles kreeg. Alleen de laatste twee jaar, toen gebleken was dat hij over een aanzienlijk muzikaal talent beschikte, bezocht hij voor klarinet de muziekschool ter voorbereiding op zijn conservatoriumstudie. Hoewel hij zich op het conservatorium had ingeschreven

voor beide instrumenten, verdween tijdens de zomervakantie eraan voorafgaand van de ene dag op de andere zijn interesse in het orgel en besloot hij door te gaan met klarinet en piano. Het grappige is dat zijn AMV-juf hem tien jaar eerder al voorspeld had dat hij met zijn muzikaliteit nog wel spijt zou krijgen van zijn keuze voor het elektronisch orgel. Natuurlijk dacht hij als achtjarige dat dat nooit zou gebeuren. Maar tien jaar later kreeg ze dus toch gelijk.

Een beetje spijt

Zijn pianoleraar op het conservatorium vond dat hij in de drie jaar dat hij hem les gaf, zo ongelooflijk veel vooruitgang had geboekt dat hij best naast hoofdvak klarinet ook hoofdvak piano kon doen, maar met de wetenschap dat studenten die dat wel deden zeven tot acht uur per dag piano moesten spelen, terwijl je met klarinet met een uur wel klaar was, was de keuze niet moeilijk. En ook daarvan heeft hij nu een beetje spijt. Marco legt me nog uit dat de opleiding in zijn tijd zo gestructureerd was dat je na vijf jaar je DM-akte haalde (akte docerend musicus). Ging je bij voldoende talent nog door, dan kon je je akte UM (uitvoerend musicus) halen. Hij werd zelfs nadrukkelijk uitgenodigd om voor die akte door te gaan vanwege zijn uitstekende prestaties. Tijdens die specialisatie was je eigenlijk alleen nog bezig met je hoofdvakinstrument en dan had je nog ongeveer één uur les per week. De rest was natuurlijk zelfstudie.

→

Coördinator

Pas halverwege zijn studie brak bij hem het besef door dat zijn voorland zeer waarschijnlijk het muzikleraarschap zou zijn. Vrijwel alle studenten dachten in die tijd dat ze heel goed zouden worden en een vaste plaats zouden krijgen in een symphonieorkest. De realiteit is echter dat het merendeel van zijn medestudenten in het onderwijs terecht gekomen is en vervolgens doorgestroomd is naar het management van een muziekschool. Overigens is dat met Marco zelf ook gebeurd: hij werkt nu als coördinator amateurkunst op muziekschool Art4U in Veldhoven waar hij in 1990 begonnen was als leraar klarinet. Zo'n twintig jaar geleden zag hij de belangstelling voor blaasinstrumenten afnemen. Toen de school fuseerde met andere muziekscholen uit de regio en deze nieuwe functie werd gecreëerd, besloot hij over te stappen. Het is zijn taak om contact te onderhouden met alle harmonieën, fanfareorkesten, koren en accordeonverenigingen uit de omgeving. Hij organiseert voorspeelavonden en diploma-uitreikingen, heeft de talentenklas onder zijn hoede en is de organisatorische spil van het grote muziekfestival CityFest in september. Hij is zelf erg tevreden over deze 'oplossing', want, zegt hij, na een aantal jaren lesgeven heb je alles al een keer voorbij zien komen en als dan ook de belangstelling voor jouw instrument afneemt, wat moet je dan? Bovendien komt hij van huis uit uit het fanfarewereldje.

Meteen na het verlaten van het conservatorium werd hij ook bij zijn

eigen harmonie dirigent, dus is hij de geknipte persoon voor de functie van coördinator. Een bijkomend voordeel is dat hij kan werken wanneer het hem uitkomt, dus als hij op dinsdagochtend zijn vaste orkest in Deurne, het Vrije Tijds Orkest, moet dirigeren, is dat geen enkel probleem. Aan de andere kant moet er ook wel eens in het weekend gewerkt worden en zijn er wel weken dat het gierend druk is. Zijn muziekschool faciliteert ook muzieklessen aan zo'n dertig basisscholen van groep 1 tot en met groep 8 in Veldhoven en omgeving. Deze lessen maken deel uit van het normale curriculum. De vanzelfsprekendheid dat muziek van grootouder op ouder op kind vaak via de fanfare werd en wordt doorgegeven is er niet meer, hoewel Marco wel heeft geconstateerd dat harmonieën in Brabant toch nog steeds het hoofd boven water weten te houden.

Dirigent

Nadat hij 37 jaar eerst als blazer en later als dirigent bij de harmonie in

Den Bosch was geweest, besloot hij daar in 2012 te stoppen en werd hij dirigent in Rosmalen. In 2017 kwam het Vrije Tijds Orkest in zijn huidige woonplaats op zijn pad. Aanvankelijk was het de bedoeling dat hij tijdelijk voor de toenmalige dirigent zou invallen, maar toen bleek dat die ernstig ziek was, is hij gebleven. Het orkest bestaat uit ouderen in de leeftijd tussen de 60 en 90 (ja, echt waar!) jaar, die, zoals hij het uitdrukt, een bak ervaring met zich meebrengen. Ze treden zo'n twaalf keer per jaar op in de regio, bijvoorbeeld bij de intocht van de vierdaagse, in verzorgingstehuizen en helaas ook wel eens op een begrafenis van een van de toch zeer bejaarde leden.

Marco heeft dirigeren altijd interessant gevonden; sterker nog, vier jaar nadat hij zijn conservatoriumstudie, waar hij overigens ook examen deed in het vak hafadirectie (hafa = harmonie/fanfare), besloot hij naar Leuven te gaan omdat hij had gehoord dat je daar een goede opleiding orkestdirectie had. Het voordeel van Leuven was dat je daar regelmatig met een echt orkest kon oefenen. Vaak moesten studenten in Nederland een beetje 'droog' oefenen met een bandje, waarop het orkest dan natuurlijk geen fouten maakte. Doordat hij het diploma uitvoerend musicus al op zak had, kreeg hij voor alle vakken (zoals bijvoorbeeld harmonieleer en solfège) een vrijstelling en had gedurende twee jaar één uur in de week directieles.

Dan komt het gesprek vanzelf op Ivan Meylemans. Met zijn eigen

directie-ervaring beseft Marco hoe goed Ivan de repetities indeelt omdat hij zo *plant* dat er nooit op het einde paniek ontstaat doordat een van de stukken bij nader inzien toch onvoldoende is geoefend. Een goede dirigent, zo vertelt Marco, merkt iets op over een aantal te spelen maten en wil daarna ook horen dat wat veranderd moet worden, daadwerkelijk anders en beter gespeeld wordt. Je moet niet zeggen: die maten moeten voortaan langzamer en dan vervolgens doorgaan naar het volgende stuk. Altijd nog een keer samen doornemen! Dat doet Ivan ook.

Vrijheid

De reden dat hij na 36 jaar nog niet genoeg heeft van het op en neer rijden naar Middelburg is ook dat voor hem symfonische muziek toch zijn favoriete muziek is. Vervolgens noemt hij nog een paar namen van mensen die al in het orkest zaten toen hij begon en die er nu nog in zitten; ook zij doen het vanwege de muziek. En je houdt ook je muzikale vaardigheid op peil als je in het orkest zit. Dat er gespeeld wordt op projectbasis, waarbij je kunt zeggen 'ik sla het nieuwjaarsconcert deze keer over', geeft een prettig gevoel van vrijheid. En eens in de tien of twintig jaar mag je als solist optreden met je eigen orkest: mooier kan toch niet! Zijn voorliefde voor symfonische muziek heeft er ook toe geleid dat hij in 2003 toe is getreden tot de artistieke commissie van Het Zeeuws Orkest; deze commissie bepaalt van welke componisten welke stukken wanneer →

gespeeld worden. Dit alles moet wel binnen de financiële mogelijkheden vallen. Daardoor wordt ook één concertserie per jaar met de kleinst mogelijke bezetting gespeeld: het geld is dan eenvoudigweg op. En van sommige heel interessante componisten kan de muziek helemaal niet uitgevoerd worden, omdat er geen fondsen zijn voor bijvoorbeeld een tweede harp of een vierde trompet. En dan zeggen: we spelen het toch gewoon met één harp, nee, dat doen ze niet. Want dan klinkt het toch niet zoals het bedoeld is.

Als ik hem vraag naar zijn favoriete componist, valt al snel de naam Sjostakovitsj. Hij vindt diens muziek intrigerend doordat je er zijn getormenteerde Russische ziel in terug hoort. Je weet na twee noten al dat de muziek van hem is: de sfeer, de ritmiek, de felheid, dat

martiale, het sarcasme dat erin zit. Fenomenaal. Marco beschrijft het heel mooi: het is muziek met een geheel eigen idioom. Om te spelen is het overigens heel anders dan wanneer je er passief naar luistert; zit je in de zaal dan zul je het waarschijnlijk als een voortdurende aanslag op je geestelijk evenwicht ervaren, je brein maakt overuren doordat je te snel te veel informatie binnenkrijgt en je voelt je na afloop doodmoe.

Bier brouwen

Anders dan je misschien zou denken, luistert Marco in zijn vrije tijd niet naar muziek, want dan gaat hij die maar zitten analyseren en dat is niet bepaald ontspannend. Zijn hobby's zijn golf spelen en bier brouwen. In enkele minuten krijg ik een razendsnelle cursus 'bierbrouwen voor dummies'. Hij vertelt enthousiast over het brouwproces en moet toegeven dat het resultaat meestal, maar helaas niet altijd aan de hooggespannen verwachtingen voldoet.

Met schrik zie ik dat we al anderhalf uur aan het praten zijn! Genoeg materiaal om een hele Recitant mee te vullen. Dank je wel, Marco, hopelijk wordt de afstand Deurne – Middelburg niet snel te lang voor je!

Elsbeth Schregardus

De muziekeuze van een Vriend

Deze keer: Cisca van Dijk - de Bloeme

Al zoveel klassieke muziek gehoord in mijn leven: thuis, waar mijn vader zeven uur per dag viool studeerde, op mijn werk, waar de hele dag pianomuziek werd gespeeld als begeleiding van de danslessen, en in de repetities, de voorbereidingen voor een nieuwe choreografie in een dansvoorstelling.

U snapt het al, ik ben danseres geweest in mijn jonge jaren. En nu hoor ik voor het eerst muziek van Henryk Górecki. Het is overweldigend! Een meditatief juweel.

Henryk Górecki (1933-2010) Katowice (Polen) Symphony no. 3 (Symphony of Sorrowful Songs)

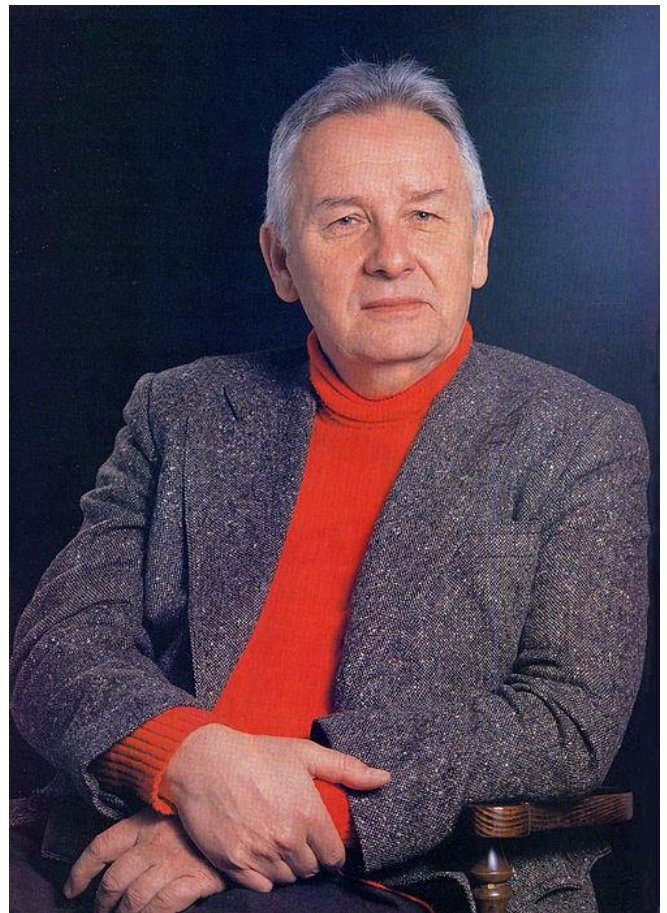
De muziek is treurig, zoals Mahler het had kunnen schrijven, maar zonder slagwerk, hoorns en koor, alleen het verdriet van de strijkers en een eenzame sopraan. Een drieluik van dramatische en emotionele liederen over moederschap, liefde en verdriet. Drie vrouwen in verschillende korte scènes over de dood. Tijdloos.

Górecki schreef er zelf het volgende over:

“Misschien vinden mensen iets wat ze nodig hebben, iets wat ze missen. Iets, ergens, was hen ontgaan. Ik voel instinctief wat ze nodig hebben.”

Er wordt in het Pools gezongen, maar na een korte uitleg van het onderwerp in de drie delen, is het verhaal tot diep in je lichaam binnen gedrongen. De harmonieën, de stiltes, de prachtige zangpartij brengen je naar een alles omvattende beroering.

Henryk Górecki

Voices of Zeeland

Jonge zangers met Het Zeeuws Orkest

Zeeland kent veel jongeren die zingen. Ze begeleiden zich zelf op de gitaar of de piano, ze zingen met een band of doen mee met één van de musicals die in Zeeland uitgevoerd worden. En op zaterdag 24 mei is er dan Voices of Zeeland, een unieke concert waarbij acht Zeeuwse jonge zangers optreden met Het Zeeuws Orkest. Een avond met zelf geschreven nummers, bekende popsongs, musicalmuziek, chansons, maar ook klassieke werken.

Het Zeeuws Orkest is een symfonieorkest en op het programma van de series concerten staat dan ook voornamelijk klassieke muziek. Maar soms treedt het orkest buiten de gebaande paden door lichte muziek uit te voeren met zangeressen als Yentl en De Boer, trompettist Eric Vloeimans en

bandoneonist Carel Kraayenhof. Tijdens het Nieuwjaarconcert van 2024 trad singer-songwriter Rosann met het orkest op. Dat nu acht andere jonge zangers (in dit geval zangeressen) met het orkest kunnen optreden is te danken aan de provinciale subsidieregeling Impuls Jongerencultuur.

De zangeressen, Lara van Son (17), Julia Metske (17), Manon Bleyenbergh (21), Manuela Carol (25), Louise Jacobse (17), Melissa de Feijter (23), Juanita de Potter (27) en Veerle Mersie (14) zijn geselecteerd uit zo'n 35 inzendingen uit de hele provincie waardoor de kwaliteit gegarandeerd is. De muziek die ze uitvoeren is heel divers: ondermeer Abba, Ramses Shaffy, muziek uit de musicals Evita en Les Misérables, een Frans chanson van Zaz en de zangers Billy Eilish en Keane komen op de avond voorbij. Maar ook filmmuziek van Morricone en een aria Van Mozart worden uitgevoerd.

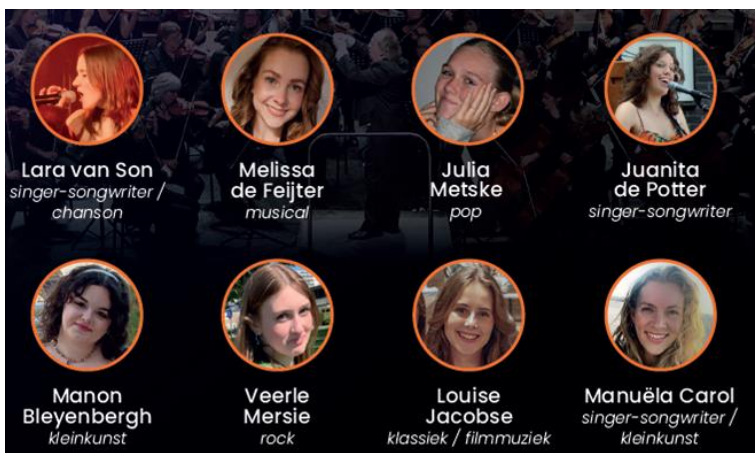
De contrabassist van Het Zeeuws Orkest Ruud van der Meulen arrangeerde de nummers die de zangers hebben gekozen. Van der Meulen: "Het orkest is uitermate geschikt voor het spelen van deze

muziek. Het wordt een beetje een 'Metropole Orkest bezetting'." Dirigent Ivan Meylemans is ook enthousiast: "Het is belangrijk dat symfonieorkesten een beeld publiek aanspreken en het is ook geweldig om dat met jonge Zeeuwse zangers te doen."

De zangers krijgen dus een unieke kans en het publiek zal een mooie, ontroerende en vrolijke avond hebben. Een avond waarvoor een kaartje dankzij de subsidie van de provincie maar 10 euro kost.

Degene die toch het liefst klassieke muziek hoort in de concertzaal, kan ook tevreden zijn: Het Zeeuws Orkest speelt ook een kort stuk van Purcell, het rondo uit Abdelazer. Jarenlang was dit de herkenningmelodie van het televisieprogramma 'Jonge mensen op weg naar het concertpodium'. Zeer toegankelijk en toepasselijk!

Voices of Zeeland
Zeeuwse Concertzaal Middelburg
Zaterdag 24 mei 2024
20:00 uur
Toegang: 10 euro

EUGEN DOGA

een onbekende bekende componist

Hoe ik bij de muziek van hem terecht kwam weet ik niet meer. Wellicht via YouTube of Spotify. Hoe dan ook, de wals die ik van hem hoorde, maakte indruk. Als muziek meteen goed in het gehoor ligt, is dat niet altijd een teken van kwaliteit. Maar hier kreeg ik toch het gevoel dat ik luisterde naar een klassieker en een meesterwerk. Het werd tijd om mij in de componist te verdiepen.

De [wals](#)* die ik hoorde heet *Gramophone* en is gecomponeerd door de Moldavische componist Eugen Doga (geboren in 1937 in het gebied dat tegenwoordig Transnistrië heet). Wat is er melancholischer dan een vrolijke wals? Ondanks dat dit een retorische vraag is, antwoord ik hier toch op: Niet veel, zeker niet als je *Gramophone* hoort.

De wals komt voor in de film *No Evidence* uit 1992 en staat in de top 200 van klassieke werken samengesteld door het Amerikaanse magazine (en site) [History Rundown](#). Tussen alle grote namen van componisten die je maar kan bedenken staat de wals op nummer 83. Op [YouTube](#) is een opname te zien van de wals waarbij de componist zelf achter de vleugel zit.

Op de lijst staat op nummer 94 nog een [wals](#) van Doga. Deze komt voor in de film *My Tender and Gentle Beast* (ook bekend als *A Hunting Accident*) uit 1978, naar het boek van Het drama op de jacht van Anton Tsjechov. De UNESCO

noemde in 2016 het werk één van de vier mooiste muzikale meesterwerken van de 20e eeuw.

Doga schreef muziek voor drie balletten, een opera, meer dan 260 liederen en romances, meer dan 70 walsen en muziek voor zeker 200 films. Hij won ontelbaar veel prijzen, 2007 werd in Moldavië uitgeroepen tot het jaar van Eugen Doga, er zijn een muziekschool en een belangrijke straat in Chişinău naar hem vernoemd en er zijn boeken en documentaires over hem gemaakt. In 2022 nam hij stelling tegen de Russische invasie in Oekraïne. Aan drie mensen die goed tot zeer goed bekend zijn in de wereld van

de klassieke muziek vroeg ik of zij Eugen Doga kennen. Geen van drieën kwam met een bevestigend antwoord. Het voert te ver om hier uitgebreid te schrijven over alles wat Doga in zijn lange leven heeft gedaan. Maar na verschillende sites te hebben bekeken besepte ik dat er in het oosten van Europa een muziekcultuur is waar wij weinig van weten.

Alwin Baart.

**WALTZ
'GRAMMOPHONE'**

EUGEN DOGA

♩ = 60

© 1995 All Rights Reserved for Eugen Doga.

Over Eugen Doga:

- Wikipedia met veel links
- [Musicaneo](#): interview met de componist
- History Rundown: [top 200](#) classical music
- Site Eugen Doga: <https://www.dogamusic.com/en/liste-n-music>
- Doga heeft een pagina op Facebook

Muziek van Eugen Doga:

- Op YouTube en Spottify is enorm veel werk van Doga te horen en te zien.
- [Gramophone](#): overal te vinden
- My Sweet and Tender Beast: op [YouTube](#) en op [Spotify](#)

Andere muziek Op Spottify:

- [Black Veil](#)
- [Tenderness](#)
- [First Love](#)

Het Muziekconcours voor de Zeeuwse Jeugd 2024

Op zaterdagavond 30 november 2024 vond de finale plaats van het Muziekconcours voor de Zeeuwse Jeugd. Het was ook deze keer een mooie avond waarop de jonge musici de sterren van de hemel speelden.

Om de twee jaar organiseren de Vrienden van Het Zeeuws Orkest het concours. Het concours vindt altijd plaats op twee dagen. Er is een voorronde in het gebouw van de Muziekschool Zeeland in Middelburg en twee weken later is dan de finale in de Zeeuwse Concertzaal in Middelburg. Beide dagen werden de deelnemers door een deskundige jury beoordeeld. Tijdens de voorronde bestond de jury uit pianiste Ksenia Kouzmenko, trompettist Tiny van de Wijdeven en tubaïst en npo-klassiek presentator Ab Nieuwdorp. Bij de finale zat ook

chef-dirigent van Het Zeeuws Orkest Ivan Meylemans in de jury.

De Vrienden van Het Zeeuws Orkest organiseerden het concours al voor de 16^e keer. De doelen zijn al die jaren hetzelfde gebleven: het stimuleren van jong Zeeuws talent in het beoefenen van klassieke muziek en deze jonge mensen de gelegenheid geven om hun kwaliteiten op een groot podium te tonen.

Finalisten uit het verleden hebben hun muzikale talenten laten zien en horen bij allerlei optredens met orkesten en in kleinere muziekgezelschappen. Velen zijn

De jury tijdens de voorronde op 16 november in de Muziekschool Zeeland in Middelburg.

doorgestroomd naar een muzikale vervolgopleiding en hebben meegedaan aan landelijke muziekconcourzen. Soms treden finalisten vervolgens op met Het Zeeuws Orkest. Zonder activiteiten als dit concours zou muziek uitoefenen op een hoog niveau steeds moeilijker worden in Nederland.

Aan het Muziekconcours is ondermeer aandacht geschonken door Omroep Zeeland en NPO Klassiek (Radio 4). Ook dit keer was de concertzaal goed gevuld met zo'n 170 bezoekers. De organisatie van een dergelijk concours zou niet mogelijk zijn zonder de steun van verschillende partijen. We zijn Het Familiefonds Hurgronje, Stichting Kinderzorg, Van Boven Advocaten, de CSW en de Mondia Scholengroep zeer erkentelijk voor

hun financiële steun. In de Muziekschool Zeeland waren we zoals gezegd welkom tijdens de voorronde op 16 november.

Bij een concours hoort natuurlijk ook een uitslag:

Categorie A (6 t/m 12 jaar)

1e prijs: Emma Sandee (dwarsfluit)

2e prijs: Ralph Knook (harp)

Categorie B (13 t/m 19 jaar)

1e prijs: Harm Haverkamp (harp)

2e prijs: Louise Jacobse (sopraan)

gedeelde 3e prijs: Emily Joy Wisse (altsaxofoon) en Zerelda Kaljouw (dwarsfluit)

De **prijspublieksprijs** ging met 30% van de stemmen naar: Emily Joy Wisse →

Finalisten, pianobegeleiders en juryleden. V.l.n.r. Ralph Knook, Ruther de Ronde, Emily Joy Wisse, Emma Sandee, Jens Koelmans, Zerelda Kaljouw, Louise Jacobse, Harm Haverkamp, Ksenia Kouzmenko, Ab Nieuwdorp en Ivan Meylemans.

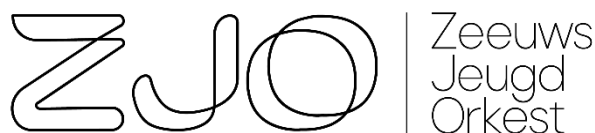
Uw bedrijfsnaam verbinden aan het concours?

Het Muziekconcours voor de Zeeuwse Jeugd is de laatste jaren onder de naam Eastman Muziekconcours een begrip geworden in de Nederlandse wereld van de klassieke muziek. Na een jarenlange zeer gewaardeerde sponsoring door Eastman Chemical BV is het muziekconcours op zoek naar een nieuwe hoofdsponsor.

Wilt u de naam van uw bedrijf verbinden aan een stijlvol evenement voor jonge mensen? Een evenement dat ook nog eens genoemd wordt in de PZC, bij Omroep Zeeland en in programma's op NPO Klassiek Ook Podium Witteman (nu Podium Klassiek) en het festival Klassiek op het Amstelveld noemden het muziekconcours, terwijl de naam natuurlijk ook op sociale media rondgaat.

U kunt contact opnemen met de Vereniging van Vrienden van HZO:
vvhzo@outlook.com

Nieuws van het Zeeuws Jeugdorkest

Het is het streven van het bestuur van het Zeeuws Jeugdorkest om eens per drie à vier jaar een buitenlandse concertreis te ondernemen met zoveel mogelijk leden van de jeugdorkesten: een waardevolle traditie die al decennia oud is. Heel veel oud-ZJO-leden koesteren er erg fijne herinneringen aan. Het zijn, naast de jaarlijkse concerten en het studieweekend, echt de hoogtepunten in hun ZJO-tijd! Het ZJO wil de jonge orkestleden hiermee een belangrijke en onvergetelijke ervaring geven: samen naar het buitenland reizen, hen laten kennismaken met een andere cultuur, concerten geven in een vreemde omgeving en voor een ander publiek dan in Nederland. Bovendien leren ze elkaar én zichzelf op een andere manier leren kennen, want voor de jongste orkestleden is het vaak de eerste keer in het buitenland zonder ouders.

Over een paar maanden, in de eerste week van de zomervakantie, wordt met een dertigtal leden van het Jeugdorkest (plus het bestuur en - uiteraard- de dirigent) een concertreis gemaakt. Dit jaar naar Duitsland, waar het orkest verblijft in de plaats Neckarzimmern. Naast verschillende gezamenlijke, culturele uitstapjes zullen er twee concerten gegeven gaan worden: één in Heilbronn en één in Gundelsheim.

Het orkest zal in ieder geval goed ingespeeld zijn voor deze concerten in Duitsland, want in Nederland staan er voorafgaand aan de concertreis vier concerten in het kader van Rondje Zeeland op de planning: 20 juni (Groede; 19.30 uur), 21 juni (Meliskerke; 15.00 uur), 28 juni (Kloetinge; 16.00 uur) en 5 juli op het EEF-festival in Kortgene (14.00 uur). De concerten in juni vinden alle plaats in kerken.

Om de buitenlandse reis mogelijk te maken, zetten de leden zich in om geld in te zamelen. Elke bijdrage, groot of klein, helpt het orkest op weg naar deze onvergetelijke muzikale ervaring. Alvast hartelijk dank voor uw steun!

Wendy Marinissen
(voorzitter van het bestuur van het Zeeuws Jeugd Orkest)

Muziek is gezond

Voelt u zich ook zo prettig wanneer u naar muziek luistert of muziek maakt? En wist u dat muziek door sommigen de meest veelzijdige drug wordt genoemd die er bestaat?

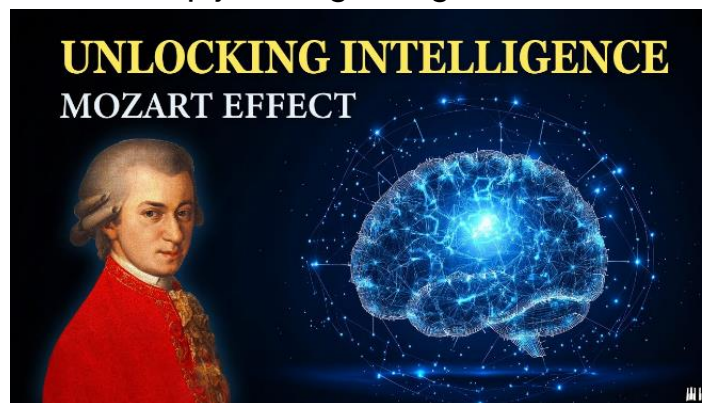
Bij het woord 'drug' krijg je al snel het gevoel dat dat iets is dat vermeden moet worden, maar feitelijk is een drug een middel met een psychoactieve werking, iets dat de hersenen prikkelt waardoor er geestelijke en lichamelijke effecten optreden. Maar hoe zit dat nu eigenlijk?

Bij luisteren naar muziek komen er stofjes vrij in ons brein: dopamine en oxytocine, zogenaamde feelgood hormonen. Tevens wordt de bloedtoevoer naar hersengebieden die emoties genereren en controleren verhoogd. Zo kan luisteren naar muziek emoties losmaken die je al had weggestopt en voor een katharsis zorgen, een emotionele zuivering. De Griekse filosoof Aristoteles (384 – 322 v. Chr.) bedacht deze term en bedoelde er mee dat katharsis ervoor moest zorgen dat toeschouwers inzicht kregen in hun eigen gevoelens; overigens meende hij dat dat gebeurde bij het kijken naar een werkelijk goede Griekse tragedie.

Mozart en Bach

In ieder geval weten we nu dat muziek binnenkomt in de hersengebieden waar ook stress zijn oorsprong vindt. Daar kan het een dempend effect hebben: je hartslag

daalt, je ademhaling zakt. Bij een onderzoek is zelfs gebleken dat patiënten die in de periode vlak voor, tijdens en na een operatie naar hun favoriete muziek mochten luisteren, minder pijnstilling nodig hadden dan

degenen die niet naar muziek luisterden. Nog opmerkelijker is dat couveusekinderen bij wie de muziek van Mozart wordt afgespeeld, een betere zuurstofspanning krijgen (overigens lukt dat met Bach niet). Heel bekend is het verschijnsel dat ouderen die aan het dementeren zijn soms enorm kunnen opknappen wanneer ze muziek uit hun jeugd horen of kunnen meezingen; muziektherapie is in veel verzorgingshuizen een vast onderdeel van het programma. Bij veel mensen met dementie is het gedeelte van de hersenen waar muziek is opgeslagen, intact gebleven. Wetenschappers begrijpen hier nog steeds het fijne niet van, maar doen er wel onderzoek naar.

Naast het opwekken van gevoelens van welbevinden triggert muziek ook de motorische gebieden in het brein waardoor je wilt gaan meebewegen, iets wat uniek is voor de mens. Heeft u zichzelf er nooit op betrappt dat u bij het horen van uw favoriete gouwe ouwe wilt gaan dansen om het maar niet te hebben over meezingen?

Zingen

Nog mooier dan naar muziek luisteren is natuurlijk muziek maken. Zingen is de meest makkelijk te realiseren vorm van muziek maken. Alles wat hierboven gezegd is over vrijkomende stofjes geldt ook daar. Bovendien zorgt de diepe ademhaling bij het zingen voor ontspanning en als je in een koor zingt, kan het zelfs gebeuren dat na enige tijd de harten van de koorleden gelijktijdig gaan slaan, wat weer een prettig gevoel van verbinding genereert. En wat nu als je zelf een instrument speelt? Werkt het dan ook of word je zodanig opgeslokt door de stress om de noten goed te spelen dat er van een gunstig effect geen sprake is? Integendeel, bij zowel jong als oud worden door het leren spelen van een muziekinstrument de

hersenenkracht en de cognitieve functie verhoogd.

Zelfs wanneer je al heel jong een instrument hebt leren spelen, blijven de neurale verbeteringen bestaan tot ver na je 65ste jaar. Muzikale training houdt de hersenen scherp naarmate we ouder worden en kan daardoor gebruikt worden als revalidatie bij ouderen die omgaan met cognitieve achteruitgang, zoals al eerder is gezegd.

Maar is klassieke muziek nu 'beter' dan moderne muziek voor het brein?

Zoals gezegd verbetert de zuurstofspanning van

couveusebaby's met Mozart. Ook leek uit een studie die in 1993 werd gedaan naar de muziek van Mozart en de hoogte van het IQ te komen dat luisteren naar een specifiek stuk van Mozart verbeteringen kan geven in bepaalde cognitieve functies.

Inmiddels is echter aangetoond dat dat wel zo is, maar slechts tijdelijk. Interessant bij dit onderzoek was de opstelling waarbij twee groepen proefpersonen (groep 1: gemiddelde leeftijd 29 jaar, groep 2: gemiddelde leeftijd 72 jaar) nadat ze waren blootgesteld aan de muziek van Mozart (o.a. sonate voor 2 piano's (K.448)), een geheugen- en reproductietest moesten doen. De resultaten waren opvallend: Mozarts muziek verbeterde de prestaties op beide tests aanzienlijk meer dan de muziek van andere componisten (bijvoorbeeld Vivaldi en Glass) of dan geen muziek luisteren vooraf. Dit verschijnsel heet het Mozarteffect. Dus heeft u een tijdelijke geheugenboost nodig, zet een mooi stukje Mozart op!

En moderne muziek?

Maar is klassieke muziek nu beter dan moderne muziek voor het brein? Een van de belangrijkste verschillen is de instrumentatie: klassieke muziek wordt vaak uitgevoerd door een orkest met verschillende instrumenten, elk met z'n eigen unieke klank en rol om het gewenste resultaat te bereiken. Door het gebruik van akoestische instrumenten ontstaat er een warm en natuurlijk geluid dat vaak als rustgevend en aangenaam wordt ervaren. De elektronische instrumenten die veelal bij moderne muziek gebruikt worden, creëren een contrasterende sfeer en kunnen een breder scala aan geluiden produceren waardoor deze muziek experimenteler en dynamischer kan zijn. Ook de structuur is anders; klassieke muziek wordt vaak gezien als complexer dan moderne muziek. De melodieën creëren afwisselend gevoelens van spanning en ontspanning waarbij de muziek opbouwt naar een climax. Dit maakt, zo beweert men, het luisteren naar

klassieke muziek een intellectuele bezigheid waarvoor een zekere mate van vaardigheid en waardering vereist zijn. Moderne muziek appelleert meer aan emotie en gevoel.

Desondanks kunnen beide muziekgenres even krachtig en ontroerend zijn. Doordat bij moderne muziek de focus ligt op emotie is ze toegankelijk voor een breed publiek. Waar moderne muziek echter over het algemeen een korte houdbaarheidsdatum heeft, is veel klassieke muziek tijdloos. Alles wat hierboven geschreven is over muziek, geldt trouwens voor zowel moderne als klassieke muziek. Dus als u zich lekker voelt bij de muziek van Dire Straits of Queen, dan zullen bij u bij het luisteren daarnaar ook al die feelgood hormonen vrijkomen. En in juni kunt u zelf ondervinden of het Mozarteffect ook bij u werkt: Het Zeeuws Orkest voert dan de 31ste Symfonie van deze componist uit.

Elsbeth Schregardus

Vrienden HZO welkom bij repetities van Het Zeeuws Orkest

U kunt als Vriend van HZO geregeld exclusief repetities van Het Zeeuws Orkest bijwonen in de Zeeuwse Concertzaal in Middelburg.

De data en tijden worden opgenomen in de Nieuwsbrieven van Het Zeeuws Orkest. Omdat deze repetities niet voor iedereen toegankelijk zijn, worden ze niet vermeld op de site.

De eerste repetitie die voor Vrienden te bezoeken is, is op zondag 15 juni 2025. U kunt tussen 14.00 en 17:00 uur (zachtjes) binnenlopen.

VACATURE PENNINGMEESTER VRIENDEN VAN HZO

Met spoed gezocht: een betrokken, enthousiaste penningmeester om het bestuur van de Vereniging van Vrienden van Het Zeeuws Orkest te versterken. De penningmeester verzorgt de financiële administratie van de vereniging. Heeft u affiniteit met financiën en vindt u het leuk om mee te denken over activiteiten waarmee de Vrienden Het Zeeuws Orkest ondersteunen? Dan zijn we op zoek naar u!

De penningmeester vormt, samen met de voorzitter, de secretaris en twee algemene bestuursleden het bestuur van de vereniging. Het bestuur vergadert zo'n zes keer per jaar. Bestuursleden kunnen desgewenst ook hand- en spandiensten verlenen bij de voorbereiding van een concert en ten tijde van een concert.

Informatie over de Vereniging van Vrienden van het Zeeuws Orkest kunt u vinden op de website: Zeeuwsorkest.nl/Vrienden.

Uw belangstelling kunt u tot 1 september kenbaar maken via:

vhzo@zeeuwsorkest.nl ter attentie van Alwin Baart, voorzitter. Nadere informatie over het penningmeesterschap kunt u krijgen via mevrouw Elsbeth Schregardus, de huidige penningmeester, bereikbaar via hetzelfde e-mailadres (vhzo@zeeuwsorkest.nl).

Voices of Zeeland, 24 mei 2025.

Foto: Zeeuwse Concertzaal

CONCERTEN 2025-2026

NAJAARSCONCERTEN 2025

Vrijdag 21	Terneuzen, Scheldetheater, 20:00 uur
Zaterdag 22 november	Goes, De Mythe, 20:00 uur
Zondag 23 november	Middelburg, De Zeeuwse Concertzaal, 15:30 uur

Solist: Hannes Minnaar (piano)
Chef-dirigent: Ivan Meylemans

Een adembenemend mooi programma. De pianist Hannes Minnaar behoort tot de wereldtop. Hij soleert in het romantische pianoconcert van Schumann. Het orkest opent met de Academic Festival Overture van Brahms. Na de pauze Tsjajkovski symfonie nr.6.

Hannes Minnaar

NIEUWJAARSCONCERTEN 2026

Donderdag 15 januari 2026	Terneuzen, Scheldetheater, 20:00 uur
Vrijdag 16 januari 2026	Vlissingen, Sint Jacobskerk, 20:00 uur
Zaterdag 17 januari 2026	Goes, De Mythe, 20:00 uur

Solist: Philippe Elan (Franse chansons)
Chef-dirigent: Ivan Meylemans

Misschien was u er bij. Nieuwjaar 2012. De chansonnier Philippe Elan was de smaakmaker van de avond met zijn ontroerend mooie Franse Chansons van o.a. Aznavour, Piaf, en Brel. Een goede reden om hem weer terug te vragen. Een nieuwjaarsconcert is altijd een feest, laat u verrassen met het overige programma.

VOORJAARSCONCERTEN 2026

Vrijdag 27 maart 2026 Terneuzen, Scheldetheater, 20:00 uur
Zaterdag 28 maart 2026 Goes, De Mythe, 20:00 u
Zondag 29 maart 2026 Middelburg, De Zeeuwse Concertzaal 15:30 uur

Chef-dirigent: Ivan Meylemans

Een prachtig programma: King Lear van Berlioz, Façade Suites no.1 en 2 van Walton en de mooie 8^e symfonie van Dvořák. Een avondje genieten van werken die Het Zeeuws Orkest op het lijf geschreven zijn.

Antonín Dvořák

DE ZOMERCONCERTEN VAN VOLGEND JAAR (2026)

Vrijdag 19 juni 2026 Goes, De Mythe, 20:00 uur
Zaterdag 20 juni 2026 Brouwershaven, Nicolaaskerk 20:00 uur
Zondag 21 juni 2026 Veere, Grote Kerk Middelburg 20:00 uur

Solist: Raoul Steffani (bariton)
Chef-dirigent: Ivan Meylemans

Deze zomer kunt u komen luisteren en genieten van bariton Raoul Steffani, één van de meest succesvolle jonge zangers van Nederlandse bodem. Raoul zingt de Lieder en Dansen van de dood van Moessorgski. Het orkest start met de ouverture van het Zwanenmeer van Tsjaikovski. Na de pauze de 2e symfonie van Rachmaninoff.

Modest Moessorgski

De zomerserie van Het Zeeuws Orkest: Mozart, Van Beethoven, Rossini en Respighi

Deze zomerserie (2025) speelt het orkest in een iets kleinere samenstelling een romantisch programma om op een mooie zomeravond bij weg te dromen.

Het orkest opent het programma met de ouverture van de komische opera L'Italiana in Algeri (de Italiaanse in Algiers). Een feest van herkenning. Daarna de symfonie nr. 31 van Mozart. Zijn symfonieën kregen vaak de toevoeging van de plaats waar hij dat stuk geschreven had. Zo ook deze symfonie met de bijnaam 'De Parijse'.

Vervolgens hoort u diverse vogels in The Birds van Respighi. Klapperende vleugels, krabben van voeten, pikkende snavels: de Italiaanse componist Ottorino Respighi legde deze en meer geluiden vast in zijn stuk 'De Vogels', in het Italiaans, 'Gli Uccelli'. Respighi schreef het stuk in 1928, maar het is gebaseerd op muziek uit de 17e en 18e eeuw – en de geluiden van de vogels om hem heen. Elk deel is gewijd aan een andere vogelsoort.

Na de pauze speelt het orkest de 7^e symfonie van Van Beethoven. Van Beethoven zelf sprak er met liefde over als 'een van mijn beste werken'. Al met al een prachtig programma!

Programma:

Rossini	-	Ouverture L'Italiana in Algeri
Mozart	-	Symfonie Nr. 31.
Respighi	-	Gli Uccelli
Van Beethoven	-	Symfonie nr. 7

Vrijdag 20 juni
zaterdag 21 juni
zondag 22 juni

Brouwershaven, Grote Kerk, 20:00 uur
Kloetinge, Geerteskerk, 20:00 uur
Veere, Grote Kerk, 20:00 uur

Naast werk van Van Beethoven, Mozart en Rossini speelt Het Zeeuws Orkest het stuk The Birds van **Ottorino Respighi** (1879 - 1936)